

ระบบการทำงานของจิตใต้อมนุษย์

ร่างกายของเราเกิดขึ้นมาจากวัตถุธาตุทั้ง ๔ มาร่วมกันปรุงแต่งให้เกิดขึ้น โดยร่างกายที่ยังคืออยู่ (คือยังไม่ตาย) ของสิ่งที่มีชีวิตทั้งหลายนั้น จะมีธาตุพิเศษที่เป็นนามธาตุเกิดขึ้นมาที่ระบบประสาททั้ง ๖ ของร่างกายได้ (คือที่ตา, หู, จมูก, ลิ้น, กาย, และใจ) ซึ่งธาตุพิเศษนั้นก็คือ ธาตุวิญญาณ หรือเรียกสั้นๆว่า วิญญาณ ที่แปลว่า การรับรู้ ซึ่งวิญญาณนี้จัดเป็นนามธาตุ คือธาตุที่มีแค่ชื่อ ไม่มีลักษณะเหมือนวัตถุธาตุ

เมื่อสิ่งภายนอก (เช่น รูป เสียง) มากระทบกับระบบประสาทของร่างกายที่ตรงกัน (เช่น ตา หู) ก็จะทำให้เกิดวิญญาณหรือการรับรู้ ขึ้นมาที่ระบบประสาทนั้นทันที (เช่น เกิดการเห็นรูปขึ้นที่ตา เกิดการได้ยินเสียงขึ้นที่หู)

เมื่อเกิดการรับรู้ใดขึ้นมาแล้ว ก็จะมีการจำสิ่งที่รับรู้ขึ้นขึ้นมาด้วยทันที เช่น จำได้ว่ารูปที่เห็นนั้นเป็นใคร ชื่ออะไร หรือจำเสียงที่ได้ยินนั้นว่าเป็นเสียงอะไร หรือเสียงของใคร เป็นต้น

เมื่อเกิดการจำสิ่งที่รับรู้ใดขึ้นมาแล้ว ก็จะทำให้เกิดความรู้สึก (เวทนา) ต่อสิ่งที่รับรู้และจำได้นั้นขึ้นมาด้วยทันที ซึ่งความรู้สึกนี้ก็มี ๓ อย่าง คือ (๑) สุขเวทนา คือความรู้สึกที่ทนได้ง่าย หรือที่เราเรียกกันว่า “ความสุข” (๒) ทุกขเวทนา คือความรู้สึกที่ทนได้ยาก (๓) อทุกขมสุขเวทนา คือความรู้สึกกลางๆ ที่ไม่มีทั้งสุขเวทนาและทุกขเวทนา

เมื่อเกิดเวทนาขึ้นมาแล้ว ถ้าขณะนี้จิต ไม่มีสติปัญญาและสมาธิ ก็จะทำให้หิววิชา เกิดขึ้นมาครอบงำจิตทันที แล้วก็จะทำให้จิตเกิดการปรุงแต่ง ไปตามอำนาจของหิววิชาทันที คือทำให้เกิดความพอใจในสุขเวทนา, เกิดความไม่พอใจในทุกขเวทนา, เกิดความลึกลงใจในอทุกขมสุขเวทนา (คือเกิดกิเลสหรือตัณหาขึ้นมา)

เมื่อจิตเกิดกิเลสขึ้นมาแล้ว ก็จะทำให้เกิดอุปาทานหรือความยึดถือว่ามีตัวเรา ที่เป็นผู้มีกิเลสขึ้นมาด้วยทันที

นับถือพระพุทธองค์มากขึ้น จนกลายเป็นลัทธิ หรือศาสนาใหม่ที่สอน โดยใช้เหตุผลและความจริง

หลักคำสอนของพระพุทธเจ้าท่านนั้น จะตรงข้ามกับหลักของศาสนาพราหมณ์ คือจะสอนให้ผู้นับถือนั้นเกิดปัญญา คือจะสอนให้เป็นคนรู้จักใช้เหตุผลในการศึกษาและปฏิบัติ เพื่อความพ้นทุกข์ รวมทั้งสอนให้ใช้ปัญญาในการดำเนินชีวิต ซึ่งนี่ก็เท่ากับเป็นการสอนไม่ให้เชื่ออะไรงมงายที่พิสูจน์ไม่ได้ หรือไม่มีเหตุผลที่สมเหตุสมผล มาอธิบายให้เข้าใจได้

พระพุทธเจ้าสอนว่าจิตวิญญาณของคนเราเป็นอนัตตา

โดยหลักคำสอนที่สำคัญที่สุดของพระพุทธเจ้าก็คือ คำสอนเรื่องจิตหรือวิญญาณของคนเราและสิ่งที่มีชีวิตทั้งหลายนี้เป็น อนัตตา ที่หมายถึง ไม่ใช่ตัวตน คือเป็นการปฏิเสธหรือไม่ยอมรับว่าจิตหรือวิญญาณของคนเรา และสิ่งที่มีชีวิตทั้งหลายนี้เป็นอัตตาตามที่ศาสนาพราหมณ์สอน รวมทั้งพระองค์ก็ทรงปฏิเสธ เรื่องความมีอยู่ของเทพเจ้าทั้งหลายของศาสนาพราหมณ์อีกด้วย

โดยพระองค์ทรงสอนว่า ทุกสิ่งมันเป็นไปตามธรรมชาติหรือธรรมดาของมันเอง โดยไม่มีใครมาควบคุมหรือดลบันดาล ซึ่งนี่ก็เท่ากับเป็นการไม่ยอมรับเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดตามกรรม เรื่องนรกใต้ดิน สวรรค์บนฟ้า รวมทั้งเรื่องผี เทวดา นางฟ้า เป็นต้นว่ามีอยู่จริง นั่นเอง ซึ่งคำสอนเรื่องจิตหรือวิญญาณทั้งหลายเป็นอนัตตานี้เอง ที่เป็นหัวใจของปัญญา ที่นำมาใช้ปฏิบัติคู่กับสมาธิ โดยมีศีลเป็นพื้นฐาน สำหรับนำมาใช้ดับทุกข์ตามหลักอริยสัจ ๔ ของพระพุทธเจ้า

พราหมณ์ได้กลิ่นพุทธเมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว

เมื่อมีผู้คนหันมานับถือพุทธศาสนามากขึ้น ก็ทำให้พวกพราหมณ์ทั้งหลายสมัยนั้นไม่พอใจ แต่ก็ไม่สามารถดลล้างคำสอนของพระพุทธเจ้าได้ เพราะไม่สามารถเอาความเชื่อมาหักล้างคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่ประกอบด้วยเหตุผลและมีความจริงมายืนยันได้ จนเมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพาน (คือตาย) ไปแล้วไม่นาน พวกพราหมณ์ก็ได้พยายามกลิ่น